

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATAREA DISCRIMINĂRII
AUTORITATE DE STAT AUTONOMĂ

HOTĂRÂRE nr.
din data de 20.05.2020

Autosesizare nr:9A/01.08.2019

Reclamat: Rareș Bogdan

Obiect: lezarea demnității simpatizanților și membrilor PSD prin folosirea apelativului „ciuma roșie”

I. Numele, domiciliul sau reședința părților

Numele, domiciliul, reședința sau sediul reclamatului

1. Rareș Bogdan – sediul PNL din București, str. Aleea Modrogan, nr.1, sector 1.

II. Obiect și descrierea presupusei fapte de discriminare

2. Colegiul director al CNCD s-a autosesizat în conformitate cu prevederile art. 13 din Procedura internă de soluționare a petițiilor și sesizărilor, publicată în M.Oficial nr. 348/06.05.2008 cu privire la posibila faptă de discriminare instituită prin declarațiile d-lui europarlamentar Rares Bogdan, prin care se adresează cu apelativul „ciuma rosie”, unei mari categorii de cetățeni români, cu ocazia mitingului din data de 10 august 2019 pentru lansarea candidaturilor din partea PNL pentru alegerile europarlamentare, la Timișoara, în emisiune televizată.

III. Procedura de citare

3. Prin adresa înregistrată cu nr.4518/02.08.2019, a fost citat dl Rareș Bogdan pentru data de 04.06.2018. Procedură legal îndeplinită.

IV. Susținerile părților

Susținerea CNCD

4. CNCD reține că adresarea cu apelativul „ciuma rosie”, a fost făcută în public, la lansarea candidaturilor din partea PNL pentru alegerile europarlamentare, la Timișoara, în fața unui număr mare de persoane (miting), situație preluată în cadrul unor emisiuni TV difuzate la ore de maximă audiență și susținută de către formatori de opinie, și sunt de natura a aduce atingere demnității și convingerilor simpatizanților/votantilor PSD.

Reclamatul revine de nenumarate ori cu utilizarea acestei expresii în mediile de socializare (facebook), fapta fiind savarsita în foma continua, ultima data fiind utilizata expresia în 02 mai 2020, când afirmă: „PSD este ciuma pentru prezentul și viitorul acestei nații.....Cu Dumnezeu

inainte! România fără PSD, un partid condus de trădători și de infractori.”

Acest comportament poate avea ca efect influentarea publicului in scopul schimbarii ordinii constitutionale, in scopul divizarii societatii.

Asocierea PSD cu acest slogan este una foarte gravă, având in vedere faptul ca expresia „ciumă roșie”, a fost folosită de Joseph Goebbels, (cel care a condus Ministerul de Stat pentru Informarea Opiniei Publice si Propaganda, Ministerul Propagandei celui de-al Treilea Reich – „Reichsministerium fur Volksaufklarung und Propaganda”) si de Fritz Reinhardt, cunoscut ca „una dintre eminențele cenușii ale economiei naziste și ale acțiunii de spoliere a averilor evreiești, membru de partid din 1926, care scrie în 1930 un pamflet intitulat „Die Rote Pest” pentru a exprima ura față de alte nationalități și față de comuniști.

Asemeni multor cetățeni ai Romaniei si in calitate de nepoată a unei personalități liberale din administrația publică locală (primar in două mandate, prieten cu mare om politic din Partidul Liberal, Ionel Brătianu, de formație social-liberală), membra a Colegiului director autoare a autosesizării, s-a simțit lezată de aceste afirmatii care jignesc orice persoană cu drept de vot. Sloganul utilizat este discriminator, cu atât mai mult cu cât reclamatul este europarlamentar din partea României la Uniunea Europeană. Indiferent din ce partid face parte, acesta reprezintă România, deci și pe cetățenii români cu alte convingeri politice decât ale PNL și cărora le atinge demnitatea prin utilizarea sloganului „ciuma roșie”.

Susținerea reclamatului

5. Prin punctul de vedere depus cu adresa nr.5297/12.09.2019, reclamatul arată că niciodată nu s-a adresat simpatizanților PSD cu apelativul „ciuma roșie” ci și-a manifestat înțelegerea față de ei și de opțiunea lor politică, afirmând că îi consideră, eventual, insuficient informați. De asemenea, reclamatul susține că a afirmat public, de nenumărate ori, că îi sunt necesare doar 10 minute pentru a convinge un alegător PSD să voteze PNL, atitudine din care rezultă respectul pentru capacitatea de înțelegere a electoratului de stânga.

Reclamatul menționează că nu a manifestat nicio intenție de excludere, restricție, înlăturare a recunoașterii exercitării dreptului de a alege, apreciere negativă față de electorat pe baza convingerilor acestuia și că este un militant pentru respectarea drepturilor recunoscute de lege în domeniul politic, economic, social sau cultural, respingând orice încălcare a unui drept sau a unei libertăți fundamentale.

6. Sintagma „ciuma roșie” a fost folosită în cadrul întâlnirilor electorale și a unor apariții în media ca vehicul de persuasiune referitor la care consideră că se circumscrie declarațiilor politice care folosesc satira. Nu poate fi considerat că a adus atingere onoarei sau demnității alegătorilor PSD, deoarece nu a candidat împotriva lor iar cu privire la demnitatea și onoarea liderilor PSD, afirmă că semnificația celor două concepte are legătură cu autoritatea morală, considerația, integritatea, cinstea, corectitudinea, prin urmare, nu este aplicabil art. 2 alin 1) din O.G 137/2000.

Reclamatul arată că nu a urmărit să intimideze, umilească, sau să ofenseze cetățenii care votează, ci să pună la colț o singură categorie, pe care dorește să o discrimineze: „hoții” și își rezervă dreptul de a face petiție față de autorul prezentei autosesizări.

V. Motivele de fapt și de drept

7. Potrivit definiției discriminării, astfel cum este reglementată în O.G. nr.137/2000, republicată, Colegiul director precizează că în situația persoanelor tratate diferit, tratamentul în speță este

datorat apartenenței lor la unul dintre criteriile prevăzute în textul de lege, art. 2 din O.G. nr.137/2000, republicată. Colegiul director trebuie să analizeze dacă tratamentul diferit a fost indus datorită unui criteriu prevăzut de art.2 alin.1), respectiv rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenența la o categorie defavorizată, care să fi constituit elementul determinant în aplicarea acestui tratament. Condiția, criteriului ca motiv determinant trebuie interpretată în sensul existenței ca circumstanță concretizată, materializată și care constituie cauza actului sau faptului discriminatoriu, și care, în situația inexistenței, nu ar determina săvârșirea discriminării. Astfel, natura discriminării, sub aspectul ei constitutiv, decurge tocmai din faptul că diferența de tratament este determinată de existența unui criteriu, ceea ce presupune o legătură de cauzalitate între tratamentul diferit imputat și criteriul interzis de lege, invocat în situația persoanei care se consideră discriminată.

Astfel se poate considera discriminare:

- o diferențiere
- bazată pe un criteriu
- care atinge un drept
- dreptul să fie justificat

Reținând în coroborare cu aceste aspecte definiția discriminării, astfel cum este reglementată prin articolul 2 alin.1 din O.G.137/2000, cu modificările și completările ulterioare, Colegiul director se raportează la modul în care sunt întrunite cumulativ elementele constitutive ale articolului 2. Pentru a ne situa în domeniul de aplicare al art.2, alin.1 deosebirea, excluderea, restricția sau preferința trebuie să aibă la bază unul dintre criteriile prevăzute de către art. 2, alin. (1, trebuie să se refere la persoane aflate în situații comparabile, dar care sunt tratate în mod diferit, datorită apartenenței lor la una dintre categoriile prevăzute în textul de lege menționat anterior. Subsecvent, tratamentul diferențiat aplicat, trebuie să aibe ca efect restrângerea ori înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale ori a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice.

Art. 15 din O/G 137/2000 prevede: „Constituie contravenție, conform prezentei ordonanțe, dacă fapta nu intră sub incidența legii penale, orice comportament manifestat în public, având caracter de propagandă naționalist-șovină, de instigare la ură rasială sau națională, ori acel comportament care are ca scop sau vizează atingerea demnității ori crearea unei atmosfere de intimidare, ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare, îndreptat împotriva unei persoane, unui grup de persoane sau unei comunități și legat de apartenența acestora la o anumită rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială sau la o categorie defavorizată ori de convingerile, sexul sau orientarea sexuală a acestuia. ”

8. Adresarea cu apelativul „ciuma roșie”, a fost făcută în public, în fața unui număr mare de persoane (mitingul de lansare a candidaturilor din partea PNL pentru alegerile europarlamentare, afirmație preluată în cadrul unor emisiuni TV difuzate la ore de maximă audiență și susținute de reclame care este formator, de opinie, fiind anterior și jurnalist la Realitatea TV, și sunt de natură a aduce atingere demnității și convingerilor simpatizanților/votantilor PSD, o mare categorie a cetățenilor români.

Sintagma „ciuma roșie” a mai fost folosită și în alte contexte ideologice: Ronald E. Modras (The Catholic Church and Antisemitism: Poland, 1933-1939) citează câteva intervenții din 1936 ale redactorului șef al publicației catolice și iezuite „Przeгляд powszechny” (Revista

Universală), Părintele Jan (Conte) Rostworowski, în care acesta vorbește despre „ciuma roșie” cu referire la comunism, în același context tensionat al Războiului Civil Spaniol.

De asemenea, expresia a fost utilizată și pentru a descrie atrocitățile sovieticilor din timpul războiului civil în cartea lui Gheorgii Constantinovici Popov, „The City of the Red Plague”, apărută în 1932, carte care descrie crimele conduse cu sânge rece de „roșii” în timpul ocupației orașului Riga, între ianuarie și mai 1919.

9. Poetul polonez Józef Szczepánski, a scris un poem care se numește „Ciuma Roșie” (Czerwona Zaraza) și care face referire tot la comunism. Scris în 29 august 1944, poemul exprimă deznădejdea insurgenților polonezi anti-naziști de a-i vedea pe sovietici așteptând pe malul estic al Vistulei ca naziștii să-i extermine (patrioții polonezi porniseră acțiunea de eliberare a Varșoviei în speranța că vor primi ajutor din partea sovieticilor).

Sloganurile fasciste, rasiste sau xenofobe sunt interzise prin Legea nr. 107/2006 pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 31/2002 privind interzicerea organizațiilor și simbolurilor cu caracter fascist, rasist sau xenofob și a promovării cultului persoanelor vinovate de săvârșirea unor infracțiuni contra păcii și omenirii. Prin utilizarea apelativului „ciuma roșie”, reclantul promovează doctrina fascistă și neaga pluralismul politic, stigmatizând public cetățenii pe criteriul orientării politice.

La art.2 lit. b) din OUG 31/2002, modificată, se prevede:

"b) prin simboluri fasciste, rasiste sau xenofobe se înțelege: drapelele, emblemele, insignele, uniforme, sloganurile, formulele de salut, precum și orice alte asemenea însemne, care promovează ideile, concepțiile sau doctrinele prevăzute la lit. a);

10. După cum rezultă din reglementările internaționale și din prevederile constituționale din România, libertatea de exprimare nu are o valoare absolută. Caracterul ei inviolabil afirmă statutul de drept aprioric, indiscutabil și nenegociabil al persoanei, căruia nimeni și nimic nu trebuie să-i aducă atingere. Dar inviolabilitatea nu exclude, ci chiar le presupune, o serie de „îndatoriri și responsabilități” ale persoanei care își exercită libertatea de exprimare, precum și anumite limite ale exercitării dreptului, în numele interesului public, comun ori particular. Exercițarea abuzivă a libertății de exprimare, așa cum prevăd Convenția Europeană a Drepturilor Omului și Constituția României, poate aduce atingere interesului public – securității naționale, siguranței publice, integrității teritoriale, păcii, conviețuirii pașnice și armoniei sociale, bunelor moravuri etc. – și interesului personal: drepturilor, reputației, moralei, demnității, onoarei, vieții particulare, imaginii etc. ale altor persoane. Fundamentul juridic și etic al limitării libertății de exprimare îl constituie reglementarea Codului Civil care, în Articolul 15 (Capitolul III, „Interpretarea și efectele legii civile”), sancționează „Abuzul de drept”: „Niciun drept nu poate fi exercitat în scopul de a vătăma sau păgubi pe altul ori într-un mod excesiv și nerezonabil, contrar bunei-credințe”. Altfel spus, exercițarea unui drept nu justifică încălcarea ori afectarea dreptului altei persoane. Exercițarea libertății de exprimare, ca și a altor drepturi fundamentale, de altfel, trebuie făcută cu bună-credință și în raport de interesul public și drepturile celorlalți.

11. Constituția României prevede la articolul 30 din Capitolul II – „Drepturile și libertățile fundamentale”, Titlul II – „Drepturile, libertățile și îndatoririle fundamentale” pct (7): Sunt interzise de lege defăimarea țării și a națiunii, îndemnul la război de agresiune, la ură națională, rasială, de clasă sau religioasă, incitarea la discriminare, la separatism teritorial sau la violență publică, precum și manifestările obscene, contrare bunelor moravuri. (8) Răspunderea civilă

pentru informația sau pentru creația adusă la cunoștință publică revine editorului sau realizatorului, autorului, organizatorului manifestării artistice, proprietarului mijlocului de multiplicare, al postului de radio sau de televiziune, în condițiile legii. Delictele de presă se stabilesc prin lege”.

Dreptul de a alege nu trebuie instigat și influențat.

Din păcate, această sintagmă este des folosită în ultimul timp și de alți oameni politici.

12. Colegiul director apreciază că sunt întrunite elementele constitutive ale faptei de discriminare, (articolul 2 alin.1 și art 15 din O.G.137/2000) deoarece s-a adus atingere demnității simpatizanților/votanților PSD pe criteriul convingerilor politice. Fapta sporește în gravitate datorită calității reclamatului de vector de opinie, atât în poziția de fost jurnalist cât și în aceea de europarlamentar din partea României.

Utilizarea expresiei „ciuma roșie” de către reclamat, în contextul unei masive mediatizări, este o faptă ce are ca efect restrângerea ori înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale ori a drepturilor recunoscute de lege, respectiv în domeniul politic, asocierea simpatizanților PSD cu extremiștii comuniști fiind deosebit de gravă.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, cu unanimitate de voturi ale membrilor prezenți la ședință,

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

Propunere:

1. Utilizarea apelativului „ciuma roșie”, de către reclamatul R.B. constituie discriminare conform art.2 alin.1 și art 15 din O.G. 137/2000.
2. Se sancționează reclamatul R.B cu amendă de 5.000 lei, conform art 26 alin.1 din O.G 137/2000, coroborat cu art.8 din O.G nr.2/2001, privind regimul juridic al contravențiilor.
3. Obligă reclamatul R.B să publice rezumatul prezentei hotărâri într-un cotidian de circulație națională
4. Se recomandă reclamatului ca pe viitor să evite utilizarea de expresii discriminatorii.
5. Se va răspunde părților în sensul celor hotărâte.
6. O copie a hotărârii se va transmite părților și Direcției de Impozite și Taxe a Sectorului 1 București.
 - a). Rareș Bogdan – sediul PNL din Bucuresti, str. Aleea Modrogan, nr.1, sector 1

VI. Modalitatea de plată a amenzii

Amenda se va plăti prin Direcția de Impozite și Taxe Locale a Sectorului 1 București. Contravenientul este obligat să trimită dovada plății amenzii către Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării (cu specificarea numărului de dosar).

VII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată la instanța de contencios administrativ, în termen de 15 zile de la data primirii, potrivit O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare, republicată și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ.

Membrii Colegiului Director prezenți la ședința de deliberări desfășurată online în data de 20.05.2020 au fost: ASZTALOS CSABA FERENCZ – Membru, DINCĂ ILIE – Membru, GHEORGHIU LUMINIȚA – Membru, HALLER ISTVÁN – Membru, CRISTIAN JURA – Membru, LAZĂR MARIA – Membru, POPA CLAUDIA-SORINA – Membru, SANDU VERONICA TATIANA - Membru

Prezenta hotărâre va fi comunicată în baza Ordinului Președintelui CNCD nr. 138 din 24.03.2020.

ASZTALOS CSABA FERENC

Membru Colegiul Director,
Președinte CNCD

Data redactării: 20.05.2020

Redactată și motivată: L.G. și M.M

Notă: Hotărârile emise de Colegiul Director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării potrivit prevederilor legii și care nu sunt atacate în termenul legal, potrivit O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii 554/2004 a contenciosului administrativ, constituie de drept titlu executoriu.